Dienst Regelingen
Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

> Retouradres Postbus 19530 2500 CM Den Haag

Gemeente Barneveld
G. Rekker
Postbus 63
3770 AB BARNEVELD

Dienst Regelingen

Postbus 19530
2500 CM Den Haag
www.drloket.nl

T 0800 - 22 333 22
F 070 - 378 61 39
ffwet@minlnv.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
FF/75C/2008/0226.toek.avk

Bijlagen
2

Datum 19 september 2011
Betreft Toekenning ontheffing
Ruimtelijke ingrepen

Geachte heer Rekker,

Naar aanleiding van uw verzoek van 9 mei 2008 en de aanvullingen hierop van 4 oktober 2010 en 21 juni 2011, geregistreerd onder aanvraagnummer FF/75C/2008/0226, om een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet te krijgen, deel ik u het volgende mee.

Hierbij ontvangt u de ontheffing die u heeft aangevraagd, van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de steenuil.

De aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project "De Eilanden-Oost te Barneveld" gelegen in de gemeente Barneveld. Het project betreft de realisatie van 224 woningen in het deelgebied 'De Eilanden-Oost' in de nieuwe woonwijk 'De Burgt', waarbij de huidige gebouwen en schuren zullen worden gesloopt en graafwerkzaamheden zullen worden uitgevoerd. Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de steenuil (*Athene noctua*).

Overwegingen

Wettelijk kader

Beschermde soorten

De steenuil is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder b, van de Flora- en faunawet. Voor vogels is alleen ontheffing nodig indien het nest valt onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Hieronder zal dit nader worden toegelicht.

Verbodsbepalingen

Op grond van artikel 11 van de Flora- en faunawet is het verboden om nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Vogelnest
Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en, voor zover het geen nestvlieders betreft, het grootbrengen van de jongen. In de context van artikel 11 van de Flora- en faunawet moet onder nest ook de inhoud en de functionele omgeving daarvan, voor zover het broedsucces van vogels daarvan afhankelijk is, worden begrepen. Daartoe zijn alle activiteiten begrepen die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Artikel 11 van de Flora- en faunawet is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken en gebruiken hun nest niet als vaste rust- of verblijfplaats. Dergelijke nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Nesten van de steenuil vallen ook buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Deze nesten zijn daarom, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd. Derhalve is ontheffing nodig van artikel 11 van de Flora- en faunawet met betrekking tot de vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soort.

Ontheffing
Op grond van artikel 75, lid 5, van de Flora- en faunawet worden ontheffingen slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Op grond van artikel 75, lid 6, aanhef en onder c, wordt voor soorten genoemd op de Vogelrichtlijn ontheffing slechts verleend wanneer er, naast de voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, geen andere bevredigende oplossing bestaat en met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen. De belangen waarnaar verwezen wordt, zijn genoemd in artikel 2, lid 3 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten[1].

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van de belangen: 'de bescherming van flora en fauna', 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' en 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

Voor vogels kan alleen ontheffing verleend worden ten behoeve van belangen genoemd in de Vogelrichtlijn. De door u aangevraagde belangen 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' en 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling' zijn niet genoemd in de Vogelrichtlijn. De aanvraag is daarom uitsluitend beoordeeld op grond van het belang 'de bescherming van flora en fauna'.

[1] Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (Stb. 2000, 525), laatstelijk gewijzigd bij Stb.2009, 626.

Instandhouding van de steenuil

De steenuil is in het plangebied aangetroffen. De te slopen bebouwing biedt plaats aan vier steenuilennesten en het agrarische gebied fungeert als foerageergebied voor de soort. Foerageergebied is enkel ontheffingsplichtig indien het van groot belang is voor de functionaliteit van de verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. Door het slopen van de aanwezige schuren en boerderijen worden vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenuil vernield. Door het bouwrijp maken van de agrarische gronden, raakt essentieel foerageergebied van de steenuil ongeschikt, waardoor de vaste rust- en verblijfplaatsen in de boerderijen verdwijnen. De negatieve effecten zijn ernstig van aard. Door het bouwen van woningen is er geen ruimte meer voor steenuilen binnen het plangebied. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "Compensatieplan Steenuil, Barneveld" van 22 september 2010.

Dit compensatieplan heeft een directe relatie met de op 16 augustus 2011 verleende ontheffing met kenmerk FF/75C/2007/0273, welke betrekking heeft op het project 'Veller 2'. De beoordeling van de compensatie in onderhavige aanvraag ziet op de beoordeling voor het project 'De Eilanden-Oost'. De compensatie in de aanvraag voor het project 'Veller 2' is in bovengenoemd besluit zelfstandig beoordeeld.

Gekozen is voor een saldobenadering voor steenuilen. De compenserende maatregelen voorzien daarom niet in individuele steenuilen, maar op de lokale populatie als geheel.

Uit inventarisatie naar geschikte compensatielocaties zijn 3 zoekgebieden naar voren gekomen. Tijdens veldbezoeken zijn deze zoekgebieden beoordeeld op geschiktheid voor steenuilen en wat de mogelijkheden voor compensatie zijn. De zoekgebieden bevinden zich in een landschap dat gekenmerkt wordt door kleinschaligheid en de aanwezigheid van heggetjes, schuren, paaltjes, moestuinen, composthopen en graslanden. Deze 3 locaties bevinden zich direct ten zuiden van het plangebied, ten westen van de A30 en ten oosten van het plangebied. Op basis van dit aanwezige biotoop en de reeds aanwezige nestlocaties/verblijfplaatsen van steen- en bosuilen, zijn geschikte locaties aanwezig voor het plaatsen van steenuilkasten. Er zullen in totaal 25 nestkasten geplaatst worden op 22 adressen. Voor de plaatsing van de kasten zijn afspraken gemaakt met de bewoners. De definitieve afspraken tussen de gemeente Barneveld en de bewoners worden in een contract vastgelegd.

Vooruitlopend op de werkzaamheden in het plangebied (en de werkzaamheden in het plangebied 'Veller 2') is reeds een groot aantal nestkasten opgehangen. In het zuidelijke compensatiegebied zijn in februari-maart 2010 8 nestkasten opgehangen. Eind 2010-begin 2011 is er nog 1 nestkast geplaatst. In het gebied ten westen van de A30 zijn reeds 11 nieuwe kasten geplaatst. Ook hier is eind 2010-begin 2011 nog 1 nestkast bij geplaatst. De zoeklocaties aan de overzijde van de A30 en ten oosten van het plangebied rond de Vellerseweg zijn echter niet goed te bereiken door de steenuilen uit het plangebied.

De A30 vormt waarschijnlijk een te grote barrière en beide locaties liggen op redelijke grote afstand (respectievelijk ongeveer 3 en 2 kilometer). Voor de daar al aanwezige steenuilen wordt op deze manier wel meer nestgelegenheid gecreëerd. Het zuidelijke zoekgebied is, gezien de afstand tot het plangebied, echter wel overbrugbaar voor de steenuilen uit het plangebied. Omdat het zuidelijke zoekgebied alleen maar geschikt is als compensatie voor de steenuilen uit Veller 2 (3 territoria) en De Burgt (4 territoria), en er slechts ruimte is voor 3 territoria, kan er niet gewaarborgd worden dat alle steenuilen uit beide plangebieden kunnen verhuizen naar deze locatie. Daarnaast is het niet te voorspellen welke van deze steenuilpaartjes kunnen verhuizen naar deze locatie. Bijna alle nestkasten zijn inmiddels opgehangen, terwijl de verstorende werkzaamheden in de plangebieden van Veller 2 en De Burgt nog niet zijn begonnen. Het is daarom aannemelijk dat andere steenuilen uit de populatie deze kasten hebben bezet en niet de steenuilen uit het plangebied. In het gebied ten oosten van het plangebied van Veller 2 (rond de Vellerseweg) worden nog 4 nieuwe nestkasten geplaatst. Alle nestkasten worden geplaatst door deskundige nestkastbouwers, in samenwerking met het door u gecontracteerde adviesbureau.

Om aan te tonen dat het compensatieplan werkt, moeten de nieuwe nestkasten gemonitord worden. De monitoring wordt nader omschreven in paragraaf 6.3 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Compensatieplan Steenuil, Barneveld' van 22 september 2010.

De gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie steenuilen komt niet in het geding, omdat de populatie steenuilen rondom Barneveld op hetzelfde peil zal blijven door het ophangen van 25 nestkasten. Hierdoor zijn er voldoende alternatieven aangeboden voor de steenuilterritoria uit de plangebieden Veller 2 en De Burgt. U geeft aan dat op basis van veldbezoeken gebleken is dat in de compensatiegebieden geen geschikte nestplaatsen zijn, maar wel goede foerageermogelijkheden. Om die reden zijn deze gebieden nog onbezet. Met het ophangen van geclusterde nestkasten is het de verwachting dat een steenuil deze nestkasten kan betrekken en er een territorium kan beginnen. Wanneer rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van steenuilen bij de sloopwerkzaamheden dan kan de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie rondom Barneveld gewaarborgd blijven.

<u>Belang van de ingreep</u>
Direct grenzend aan de (toekomstige) woongebieden Veller 2 (in Veller I zijn al 400 woningen gerealiseerd) en De Burgt (hier zijn al 1.300 woningen aanwezig, onderhavige aanvraag is een deelgebied van woonwijk De Burgt) liggen gebieden die als leefgebied zeer geschikt zijn voor steenuilen. Dat blijkt uit het feit dat een deel daarvan al bezet is door deze soort. Onderzoek heeft uitgewezen dat een aantal locaties nog benut konden worden. Deze locaties liggen in de nabije omgeving van de oorspronkelijke territoria. In belangrijke mate zijn de nestkasten in deze gebieden geplaatst. Daardoor kunnen de uitbreidingsgebieden en de meeste nieuwe territoria zeker als een samenhangend geheel worden gezien.

De locaties voor een nestkast zijn getoetst aan de eisen die aan steenuilenterritoria worden gesteld. Het landschap kenmerkt zich door kleinschaligheid en door de aanwezigheid van heggetjes, schuren, paaltjes, moestuinen, composthopen en gemaaide/begrasde weilanden. In de gebieden liggen verspreid enige agrarische bedrijven en woningen. Er is een gevarieerd aanbod van prooien, zoals muizen, regenwormen en insecten en kwalitatief minimaal gelijkwaardig aan de 'oude' locaties. Dit blijkt ook uit het feit dat reeds bij zo'n 9 nestkasten 'positieve' steenuilengeluiden' zijn gehoord c.q. waargenomen. In totaal zijn er 25 nestkasten geplaatst in 22 territoria voor 6 bestaande territoria. Voor één vervallen territorium zouden drie nieuwe territoria worden gerealiseerd. Controles van de nestkasten vinden geregeld plaats.

De instandhouding van de nestkasten wordt op verschillende wijzen gewaarborgd. Met de eigenaren van de betreffende percelen zijn –ieder afzonderlijk- overeenkomsten gesloten omtrent het plaatsen, monitoren en onderhoud van de nestkasten. Tevens zullen tussentijdse calamiteiten worden gemeld, zodat adequate oplossingen snel kunnen worden getroffen. Voor de gebieden gelden bestemmingsplannen, ook in de gemeente Ede, waarin natuur- en/of landschappelijke waarden worden beschermd. Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Ede, dat in ontwerp ter inzage heeft gelegen, laat voor de betreffende gebieden nog een striktere bescherming zien. Gelet op het voorgaande en de onverminderde actualiteit van de naar voren gebrachte omstandigheden ben ik van oordeel dat het belang 'de bescherming van flora en fauna' de negatieve effecten op beschermde dier- en plantensoorten, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, rechtvaardigt.

Andere bevredigende oplossing
Het bouwen van woningen voor een vergelijkbare opgave als die voor De Burgt en Veller 2 op andere locaties rondom Barneveld, zal waarschijnlijk even grote effecten hebben op de steenuil als op onderhavige locatie. Er zijn geen ecologisch gunstigere alternatieven voor handen. Met de voorgestelde inrichting van het plangebied, werkwijze en planning wordt verstoring van de steenuil zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is het voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Zorgplicht
Voor de soort waarvoor ik u ontheffing verleen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier– en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Conclusie

Gelet op het voorgaande verleen ik u ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

De ontheffing en de voorschriften treft u hierbij aan.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief een bezwaarschrift indienen. Stuur het ondertekende bezwaarschrift naar Dienst Regelingen, afdeling Recht en Rechtsbescherming, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval het aanvraagnummer FF/75C/2008/0226 en de datum van de beslissing.

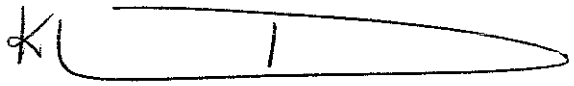
Op onze internetsite www.drloket.nl/bezwaar vindt u meer belangrijke informatie over het indienen van een bezwaarschrift.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op onze website: www.drloket.nl. Of bel met het DR-Loket: 0800 - 22 333 22 (op werkdagen tussen 8.30 en 16.30 uur).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
namens deze:

B. Kluivingh-Deetman
Teammanager Vergunningen

Meldingsformulier start werkzaamheden

Ontheffing Flora- en faunawet, artikel 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c

Gegevens verleende ontheffing	
Aanvraagnummer	FF/75C/2008/0226
Project	De Eilanden-Oost te Barneveld
Ontheffingsperiode	tot en met
Naam ontheffinghouder	Gemeente Barneveld
Adres	heer G. Rekker Raadhuisplein 2
Woonplaats	3770 AB Barneveld
Gegevens werkzaamheden	
Contactpersoon uitvoering werkzaamheden	.....
Telefoonnummer (vast)	.....
Telefoonnummer (mobiel)	.....
Locatie(s) werkzaamheden	.....
	.....
Datum gereedkomen compensatiemaatregelen	.....
Datum start werkzaamheden	.....
Overzicht planning werkzaamheden	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....

Dit formulier dient zodra de aanvang van de werkzaamheden bekend is te worden ingediend bij Dienst Regelingen!

Retouradres	Dienst Regelingen Postbus 19530 2500 CM Den Haag Fax: 070-3786139 Email : ffwet@minlnv.nl	

DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN, LANDBOUW EN INNOVATIE

Naar aanleiding van het verzoek van de heer G. Rekker
namens de gemeente Barneveld, op 9 mei 2008
en de aanvullingen hierop van 4 oktober 2010 en 21 juni 2011

gelet op artikel 75, lid 3, van de Flora- en faunawet

Verleent hierbij aan:	Gemeente Barneveld
Adres:	Raadhuisplein 2
Postcode en woonplaats:	3770 AB Barneveld
Voor het tijdvak van:	19 september 2011 tot en met 18 september 2016

ONTHEFFING

FF/75C/2008/0226

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de steenuil (*Athene noctua*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project "De Eilanden-Oost te Barneveld", gelegen in de gemeente Barneveld. Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrensd door de Scherpenzeelseweg, in het westen door de Plantagelaan, het oosten door de Lunterseweg en aan de noordzijde door de Barneveldse beek, één en ander zoals is weergegeven op figuur 2.1 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "Compensatieplan Steenuil, Barneveld" van 22 september 2010.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De gemeente Barneveld (hierna te noemen: de ontheffinghouder) dient onverwijld contact op te nemen met Dienst Regelingen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorwaarde 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Dienst Regelingen te zenden.

Specifieke voorschriften

7. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de seizoenactiviteiten van de steenuil, omdat verstoring in de meest kwetsbare periode (voortplantingsperiode) niet is toegestaan. De meest kwetsbare periode van de steenuil loopt van maart tot en met augustus. Afhankelijk van de klimatologische en meteorologische omstandigheden kan de meest kwetsbare periode langer of korter duren. De geschiktheid van de periode dient te worden bepaald door een deskundige[1] op het gebied van steenuilen.
8. Het ongeschikt maken van de aanwezige gebouwen dient plaats te vinden in september/oktober, buiten de voortplantingsperiode van de steenuil. Het ongeschikt maken dient verder plaats te vinden door delen van de spouwmuren en zolders te verwijderen. Er dienen openingen te worden gemaakt aan meerdere zijden van de daken om tocht en licht op de zolders te creëren.
9. Na enkele dagen dient door een deskundige op het gebied van steenuilen een inspectie te worden uitgevoerd om vast te stellen of het gebouw gesloopt kan worden. De gebouwen dienen pas gesloopt te worden als er géén exemplaren van de steenuil meer aanwezig zijn. De soort dient uit eigen beweging de gebouwen te hebben verlaten.
10. U dient de mitigerende maatregelen voor de steenuil conform hoofdstuk 6 (zie bijlage 2) van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Compensatieplan steenuil, Barneveld' van 22 september 2010 uit te voeren.
11. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.
12. U dient jaarlijks vóór december, gedurende de ontheffingsperiode, de resultaten van de monitoring, zoals aangegeven in paragraaf 6.3 (zie bijlage 2) van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Compensatieplan steenuil, Barneveld' van 22 september 2010, ter goedkeuring aan Dienst Regelingen aan te leveren. Indien blijkt dat het compensatieplan niet werkt, dienen aanvullende maatregelen te worden voorgesteld. Dienst Regelingen behoudt zich het recht om naar aanleiding van de resultaten aanvullende maatregelen op te leggen.

Overige voorschriften

13. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
14. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag indienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
15. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is Dienst Regelingen, Postbus 19530, 2500 CM Den Haag.

Den Haag, 19 september 2011

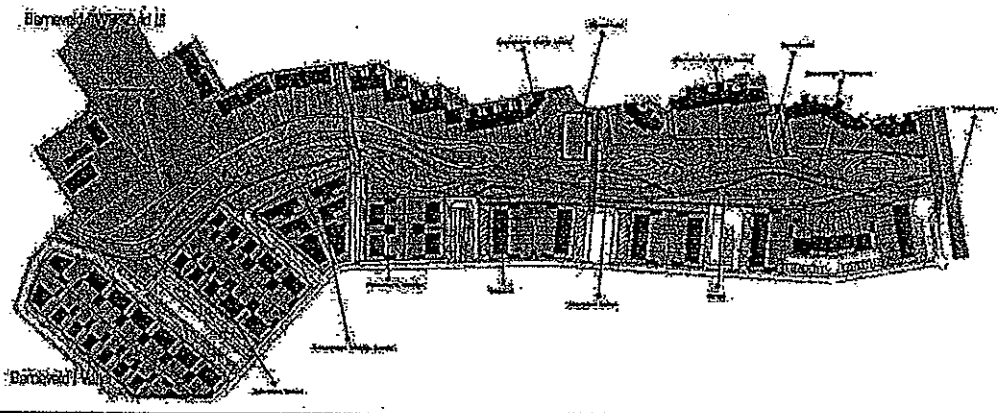
De Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
namens deze:

B. Kluivingh-Deetman
Teammanager Vergunningen

[1] Het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of - bescherming.

Bijlage 2

Figuur 5.2 Inrichting scheiding Barneveld Zuid en Veller

5.7 Alternatieve oplossingen voor woningtekort

Alternatieve oplossingen voor het woningtekort in de regio Barneveld zijn niet voorhanden. Om de groei van de bevolking op te vangen is woningbouw noodzakelijk. In aangrenzende gemeenten worden reeds woningen gebouwd om het woningtekort in de totale regio op te lossen.

5.8 Conclusies alternatievenstudie

Geen van de hier onderzochte alternatieven biedt realistische perspectieven om enerzijds op een alternatieve wijze het woningtekort in de gemeente Barneveld op te lossen, of anderzijds alternatief leefgebied voor de steenuil te creëren.

6 Compensatie

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten van het compensatieplan en de praktische uitwerking daarvan besproken. Vervolgens wordt besproken hoe, door middel van monitoring, de werking van het compensatieplan wordt bijgehouden en welke vervolgstappen genomen moeten worden indien het compensatieplan niet afdoende werkt. Tenslotte worden enkele aanbevelingen gegeven.

6.1 Uitgangspunten voor compensatie

Met het Ministerie van LNV is overleg gevoerd over de methode van compenseren van steenuilterritoria. De Dienst Landelijk Gebied (kantoor Arnhem) was hierbij namens het Ministerie van LNV de beoordelaar en woordvoerder. Met de DLG is gekozen voor een zogenaamde saldobenadering. Dit wil zeggen dat niet wordt getoetst op effecten op individuele steenuilen, maar op de populatie als geheel. Het uitgangspunt is dat de totale populatie steenuilen in stand moet blijven. Dit komt erop neer dat een bestaand territorium van steenuilen pas ongeschikt kan worden gemaakt, als een nieuw territorium in gebruik is genomen. De definitie van territorium is de directe omgeving van een (potentiële) nestplaats waar een paartje steenuilen aanwezig is.

- In de ontwikkelingsgebieden De Burgt en Veller II zijn vier territoria met zekerheid vastgesteld en drie zijn waarschijnlijk aanwezig. Deze territoria gaan verloren door sloop- en bouwwerkzaamheden. Voor het compensatieplan wordt uitgegaan van zeven territoria die verloren gaan.
- Voor elk steenuilterritorium dat verloren gaat, worden volgens afspraak met DLG drie nieuwe nestkasten geplaatst, binnen een geschikt leefgebied waarin één territorium kan bestaan. Dit komt neer op minimaal 21 nieuwe nestkasten in minimaal zeven potentiële nieuwe territoria.
- Compensatie dient plaats te vinden en dient te functioneren voorafgaand aan werkzaamheden die gerelateerd zijn aan de ontwikkeling van de nieuwe woonwijken (volgens Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet, DR-2009).
- Er wordt naar gestreefd dat de steenuilen die uit het plangebied verdreven worden, zich zoveel mogelijk langs natuurlijke weg zullen verplaatsen naar het compensatiegebied. Werkzaamheden worden daarom gefaseerd uitgevoerd. Op deze wijze worden niet alle verblijfplaatsen in één keer aangetast, maar gaat dit geleidelijker.
- Compensatie vindt zoveel mogelijk plaats *in het gebied ten zuiden van het plangebied*, omwille van drie redenen. Het belangrijkste uitgangspunt hierbij is de aanname dat de steenuilen zich naar het zuiden zullen verplaatsen.
  - Het gebied ten zuiden van het plangebied komt qua landschapskenmerken zeer overeen met het huidige leefgebied van de steenuilen in het plangebied. Bovendien zijn in het zuidelijk gebied al enkele steenuilterritoria aanwezig, wat geschikte leefomstandigheden

impliceert. Echter, dit gebied ten zuiden van het plangebied wordt nog niet maximaal wordt benut: er zijn nog enkele 'gaten' tussen aanwezige steenuilterritoria (zie figuur 4.1). Compensatiemaatregelen voor de steenuil dienen dan ook te bestaan door nieuwe nestgelegenheid te creëren in deze gaten, zodat het gebied geoptimaliseerd wordt en de steenuilen kunnen 'inbreiden'. Bovendien zal door handhaving van het kleinschalige landschap met uitkijkposten en kort grasland de functionaliteit van het leefgebied behouden blijven. Op deze manier wordt een gunstige staat van instandhouding van de steenuilenpopulatie gegarandeerd.

- Aangezien steenuilen territoriaal zijn en een kleine dispersieafstand hebben (250-500 m) en dus zullen uitwijken naar geschikt leefgebied in de nabije omgeving, wordt verwacht dat uit het plangebied verdreven vogels zich verspreiden naar het zuidelijk gebied dat aan het plangebied grenst.
- De zuidwaartse verspreiding wordt verder gestimuleerd door de ligging van de snelweg A30 ten westen van Barneveld. Deze vormt een barrière voor verspreiding van steenuilen vanuit het plangebied naar het westen.

6.2 Praktische uitwerking van de compensatie

6.2.1 Aanpak

Door Tauw is een inventarisatie uitgevoerd naar geschikte locaties voor compensatie voor de Steenuil in verband met uitbreiding van de gemeente Barneveld. Deze inventarisatie heeft geleid tot drie zoekgebieden, waarbinnen bewoners zijn benaderd door middel van een brief. Deze zoekgebieden zijn ook weergegeven in figuur 4.1. Vervolgens zijn de bewoners telefonisch benaderd met de vraag of zij wilden meewerken aan het steenuilcompensatie-project van de gemeente Barneveld. Indien bewoners mee wilden werken aan het project, is een afspraak gepland om het terrein te bekijken. In februari en maart 2009 zijn door een medewerker van de gemeente Barneveld (E. Morren) en een ecoloog van Tauw (H. Bouman) de betreffende bewoners binnen de zoekgebieden ten zuiden van het plangebied en ten westen van de A30 bezocht. In maart en september 2010 zijn de bewoners binnen het zoekgebied ten oosten van het spoor door ecologen van Tauw (H. Bouman en J. Lidster) bezocht. Tijdens de bezoeken is beoordeeld of het terrein geschikt is en wat de mogelijkheden zijn voor compensatie.
De meeste bewoners hebben aangegeven in te stemmen met het plaatsen van een steenuilkast, mits het de bedrijfsvoering niet hindert.

6.2.2 Locaties voor het plaatsen van een steenuilkast

Op basis van het aanwezige biotoop en reeds aanwezige nestlocaties/verblijfplaatsen van steenuilen en bosuilen (in verband met concurrentie), zijn volgens bovenstaande aanpak de geschikte locaties aangewezen voor het plaatsen van een nestkast voor steenuilen. Deze locaties bevinden zich in een landschap dat wordt gekenmerkt door kleinschaligheid en door aanwezigheid van heggetjes, schuren, paaltjes, moestuinen, composthopen en grasland.

Daarom worden deze locaties geschikt geacht voor nieuwe steenuilterritoria. Er zullen in totaal 25 nestkasten geplaatst worden op 22 adressen. Hierdoor ontstaan minimaal zeven potentiële nieuwe territoria. Zodoende wordt voldaan aan de eis van het ministerie van LNV, bij monde van Dienst Landelijke Gebied (kantoor Arnhem), dat er voor het ongeschikt maken van één territorium drie nieuwe nestkasten in een potentieel territorium moeten worden geplaatst.
Voor de plaatsing van de nestkasten zijn afspraken gemaakt met de bewoners van de betreffende percelen. De definitieve afspraken tussen de gemeente Barneveld en de bewoners worden in een contract vastgelegd en door beide partijen ondertekend. De locaties zijn indicatief weergegeven in bijlage 2. Om privacyredenen en voor de bescherming van de steenuil worden de exacte locaties van de nestkasten en de adresgegevens hier niet weergegeven. Deze gegevens zijn opvraagbaar bij gemeente Barneveld.

6.2.3 Reeds gerealiseerde compensatie

Vooruitlopend op de werkzaamheden in De Burgt en Veller II is reeds een groot deel van de nieuwe nestkasten geplaatst. De eerste fase van compenserende maatregelen heeft plaatsgevonden in februari en maart 2010. Hierna volgt een overzicht van de reeds uitgevoerde compenserende maatregelen:

- In het gebied ten zuiden van het plangebied zijn in februari en maart 2010 acht nieuwe nestkasten geplaatst, hier wordt eind 2010 / begin 2011 nog één nestkast geplaatst
- In het gebied ten westen van de snelweg A30 zijn elf nieuwe nestkasten geplaatst, hier wordt eind 2010 / begin 2011 nog één nestkast geplaatst. Uit inventarisatie blijkt dat ten westen van de snelweg ook al enkele territoria aanwezig zijn (zie figuur 4.1), en bovendien dat dit gebied ook zeer geschikt leefgebied lijkt voor steenuilen, met kleinschaligheid, openheid, aanwezigheid van heggen en foerageermogelijkheden. Helaas vormt de snelweg een mogelijke barrière voor steenuilen uit het plangebied om dit gebied te bereiken, maar voor de al aanwezige steenuilen ten westen worden op deze manier meer nestgelegenheden gecreëerd
- In het gebied rond de Vellerseweg, ten oosten van het spoor, worden nog eens vier nieuwe nestkasten geplaatst volgens het zelfde 'inbreidingsprincipe' als bij de bovenstaande twee zoekgebieden

Alle nestkasten worden in opdracht van gemeente Barneveld geplaatst door deskundige nestkastbouwers, in samenwerking met Tauw.

6.3 Monitoring en onderhoud nieuwe nestkasten

Om aan te tonen dat het compensatieplan werkt, moeten de nieuwe nestkasten gemonitord worden. Zoals aangegeven bij de uitgangspunten voor compensatie, kan worden gesproken van een gecompenseerd territorium, als aantoonbaar een nieuw paartje steenuilen aanwezig is in een nieuw territorium bij een van de nieuwe nestkasten. Bij één gecompenseerd territorium mag een bestaand territorium (buiten het broedseizoen) ongeschikt gemaakt worden. Steenuilen vormen aan het einde van de winter paartjes. De mannetjes laten daarbij de typerende paar- of territoriumroep horen [Beersma et al., 2008]. Bij inventarisatie van (nieuwe) steenuilterritoria wordt deze territoriumroep 'uitgelokt' door het afspelen of nabootsen van de roep. Wanneer zowel een mannetje als een vrouwtje binnen een gebied ter grootte van een territorium op de afgespeelde territoriumroep reageren, kan gesproken worden van een paartje binnen een territorium. Een volledige omschrijving van de werkwijze bij inventariseren staat beschreven in het volgende document:

[Bloem, H., K. Boer, N.M. Groen, R. van Hairxen en P. Stroeken, 2001]
De steenuil in Nederland, Handleiding voor onderzoek en bescherming. Stichting Steenuilenoverleg Nederland (STONE).

Het vaststellen van nieuwe territoria vindt plaats volgens bovenstaande werkwijze van de Nederlandse steenuilenwerkgroep STONE. Voor de compensatie voor Veller II wordt het vaststellen van nieuwe territoria uitgevoerd door Tauw in opdracht van gemeente Barneveld. Toekomstige monitoring van ingebruikname en gebruik van nestkasten zal periodiek uitgevoerd worden door de Steenuilenwerkgroep te Barneveld. Deze werkgroep neemt ook het onderhoud van de nestkasten op zich.

6.4 Alternatieve compensatiemaatregelen

De compensatiegebieden zijn uitgekozen op basis van geschiktheid voor steenuilen. De kans dat nieuwe nestkasten in gebruik worden genomen is daarom aanzienlijk. Indien mocht blijken dat desondanks niet alle zes of zeven te compenseren territoria vervangen worden door de nieuwe nestkasten, moet worden gezocht naar alternatieve oplossingen. In deze paragraaf worden vier suggesties gedaan voor andere vormen van compensatie voor de steenuil.

1. *Investeren in vrijwilligers.* De bestaande nestkasten voor steenuilen en de nieuwe nestkasten uit dit compensatieplan worden grotendeels op basis van vrijwilligheid geplaatst en onderhouden. De geschiktheid van nestkasten voor steenuilen valt of staat bij de inzet van de grondeigenaren, steenuilenwerkgroep en andere betrokken vrijwilligers. De gemeente Barneveld kan door het stimuleren van vrijwilligerswerk voor de steenuil, bijvoorbeeld door voorlichtingscampagnes, het aantal enthousiaste vrijwilligers in de gemeente mogelijk vergroten.

2. *Financiële ondersteuning.* De 25 nieuwe nestkasten worden geplaatst in voor steenuilen geschikt gebied bij grondeigenaren die op vrijwillige basis meewerken. Het aantal nestkasten en potentiële nieuwe leefgebieden van steenuilen kan verder worden vergroot door dit werk financieel te ondersteunen. Hierdoor raken namelijk mogelijk ook grondeigenaren geïnteresseerd, voor wie bijvoorbeeld vrijwillig meewerken niet haalbaar is gezien hun bedrijfsvoering. Te denken valt aan een bijdrage via een constructie met zogenaamde groene diensten.
3. *Creëren van nieuw leefgebied.* Hierbij valt te denken aan het verbeteren van de leefomgeving van bestaande of potentiële territoria van steenuilen, door bijvoorbeeld de aanleg van meidoornhagen, uitkijkposten en hoogstamboomgaarden en het behoud van overhoekjes, composthopen en (dode) bomen met holtes. Hierdoor wordt de kans groter dat nieuwe nestkasten in gebruik worden genomen of dat er meerdere territoria in een gebied inpasbaar zijn. De uitwerking hiervan kan bijvoorbeeld worden opgenomen in een landschapsontwikkelingsplan.
4. *Samenwerking met naburige gemeenten.* Wanneer bovenstaande alternatieven niet afdoende blijken, kan samenwerking worden gezocht met naburige gemeenten, die nog wel ruimte hebben voor nieuwe steenuilterritoria.

Zoals ook vermeld in de voorgaande paragraaf moet eerst een nieuw territorium aantoonbaar in gebruik zijn genomen voordat bestaande territoria mogen worden verstoord door (voorbereidende) bouwwerkzaamheden. Als dit niet of niet op tijd kan worden aangetoond voor alle te compenseren territoria, moeten de genoemde alternatieve compensatiemaatregelen verder worden uitgewerkt.